

De Moldau

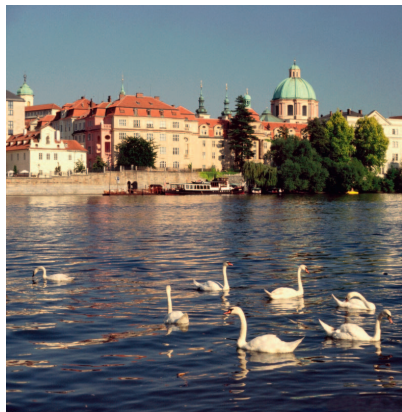
Bekijk samen het filmpje van Isabelle met haar dwarsfluit op www.kiesjeinstrument.nl

Isabelle legt uit dat muziek verhalen kan vertellen. We gaan zo luisteren naar een muziekstuk dat ook een verhaal vertelt. Het is geschreven door de

Tsjechische componist Bedrich Smetana. Deze man was zó trots op zijn land dat hij iedereen er graag van wilde laten meegenieten. Probeer eens antwoord te vinden op de volgende twee vragen:

- Welk muziekinstrument hoor je vanaf het begin? **De dwarsfluit**
- Wat zou Smetana met dit instrument willen uitbeelden? **Water. Uit de bergen komen allemaal stroompjes en samen vormen ze de rivier de Moldau.**

Luisteren: fragment 1.

Het gaat dus over water. Over de rivier de Moldau om precies te zijn. Dit is een lange rivier die stroomt door Tsjechië, het land van Smetana. (U kunt Tsjechië aanwijzen op de kaart of in de atlas om de kinderen een idee te geven waar het verhaal zich afspeelt.)

Welke Nederlandse rivieren ken je?

Waar kan een rivier allemaal langs komen?

Meerdere antwoorden mogelijk, bijvoorbeeld: langs steden, dorpen, bossen, wegen, huizen...

De Moldau komt ook langs allerlei plaatsen en gebeurtenissen. Samen gaan we luisteren wáár de rivier langs stroomt. Stel je maar voor dat je in een bootje zit dat over het water vaart. Vanuit dat bootje kijk je wat er om je heen gebeurt. Telkens als je iets ontdekt hebt, mag je dat tekenen op het papier.

Zo komen we erachter wat er allemaal gebeurt in het land van Smetana.

Jullie gaan eerst een rivier tekenen.

Dat doe je zoals je 'm van bovenaf ziet. Als een soort landkaart, dus.

(Het is handig om een voorbeeld te laten zien).

Je begint met smalle bronnen in de bergen en je maakt het steeds breder, tot het een grote, brede rivier is.

Teken de loop van de rivier ook op het bord, zodat u er tijdens de les bij kunt schrijven wat zich op de oevers afspeelt. Dit kan dienen als geheugensteuntje voor de kinderen tijdens het tekenen.

We gaan nog een keer luisteren vanaf het begin. Na een tijdje wordt de rivier breder, alle stroompjes komen bij elkaar. De rivier stroomt door het land. Luister maar eens of je kunt ontdekken wanneer dit gebeurt.

Luisteren: fragment 2.

We komen aan bij de eerste gebeurtenis. Luister eens of het spannend klinkt of niet. Probeer te verzinnen wat we vanuit ons bootje zien aan de oevers van de rivier.

Luisteren: fragment 3.

Er vindt een jachtpartij plaats, de jagers schieten op wilde dieren.

Dat kun je horen aan het geschetter van de jachthoorns.

Dit is eigenlijk het moeilijkste stukje uit het hele muziekstuk. De kinderen hebben waarschijnlijk wat hulp nodig om te ontdekken wat hier gebeurt. U kunt tips geven als: het is in een bos, het is een beetje gevaarlijk.

Schrijf bij de bordtekening het woord 'jachtpartij'. De kinderen tekenen op hun papier de jachtpartij.

DOEL:

- De leerlingen ontdekken dat muziek een verhaal kan vertellen.
- De leerlingen maken kennis met muziek uit een andere tijd.
- De leerlingen herkennen de dwarsfluit.
- De leerlingen hebben plezier in het luisteren naar muziek.

NODIG:

- Interview met Isabelle in het magazine *Kies je instrument*.
- Geluidsopname van *De Moldau* van Smetana (via www.kiesjeinstrument.nl)
- Fragment Isabelle met haar dwarsfluit (via www.kiesjeinstrument.nl)
- Papier (1 vel per kind). U kunt kiezen voor A4 of A3.
- Kleurpotloden of stiften
- Eventueel een bordtekening van een rivier, van bovenaf gezien, als voorbeeld voor de kinderen.

VOORBEREIDING VOOR DE LEERKRACHT:

- Beluister het stuk en probeer de verschillende onderdelen van het verhaal te herkennen.

ACHTERGRONDINFORMATIE:

De Moldau of *Vltava* is een wereldberoemd muziekstuk, geschreven in 1874 door de

Tsjechische componist **Bedrich Smetana** (1824-1884).

De Moldau is het tweede gedicht uit een cyclus van zes gedichten. Samen heten ze *Má Vlast* (mijn

vaderland). *Moldau* is de Duitse naam voor de Tsjechische rivier *Vltava*. Het muziekstuk beschrijft een tocht langs deze rivier. Met 440 kilometer is dit de langste rivier van Tsjechië. *De Moldau* begint met het geborrel van twee kleine bronnen. Dan komen de stroompjes samen en vormen het begin van de rivier. De rivier stroomt door het bos, er klinken jachthoorns, een polka geeft aan dat de rivier langs een plek stroomt waar een bruiloft gevierd wordt. Via waternimfen en de hoofdstad Praag voegt de *Vltava* zich uiteindelijk samen met de Elbe.

Je vaart met je bootje voorbij de jachtpartij en meteen als je uit het bos komt, gebeurt er weer iets. Probeer eens te ontdekken wat er nu gebeurt. Klinkt de muziek vrolijk of droevig? Zouden er mensen bij elkaar zijn of dieren?

Luisteren: fragment 4.

De muziek klinkt vrolijk. Er zijn mensen bij elkaar, want er wordt een boerenbruiloft gevierd in een dorpje langs de Moldau. Dit kun je horen aan de dansmuziek. Waarschijnlijk horen de kinderen vrij snel dat het om een feest gaat. Vervolgens kunt u vragen wat voor feest het zou kunnen zijn. De kinderen tekenen het bruiloftsfeest.

Vanaf onze boot zagen we de mensen dansen en plezier maken. Het bruiloftspaar stond ook op het dorpsplein. Na de bruiloft wordt de muziek rustiger. De rivier stroomt verder door een heel bijzonder landschap. Kun je ontdekken wat voor landschap dit zou kunnen zijn? Zijn er mensen of dieren? En is het er prettig of juist niet?

Luisteren: fragment 5.

Het officiële antwoord is dat het hier gaat om waternimfen. Waarschijnlijk herkennen de kinderen de sfeer van een mooi, een beetje sprookjesachtig

landschap. Er komen hier geen mensen, alleen dieren en nimfen, een soort elfen. U kunt het uitleggen als een soort moeras waar geen mensen kunnen komen. De waternimfen of elfjes dansen hier rond en er zijn mooie dieren en planten. De kinderen tekenen het landschap met waternimfen en dieren.

Na het moeras met de waternimfen gaat de rivier weer verder.

Luisteren: fragment 6. Er gebeurt even niets in de rivier. De kinderen kunnen verder met hun tekening.

Er gebeurt iets in de rivier. Luister maar en probeer te ontdekken waar we zijn.

Luisteren: fragment 7.

Er zijn stroomversnellingen. De kinderen kunnen dit horen door het geraas

dat het water maakt. Het klinkt als een waterval.

De kinderen tekenen de stroomversnellingen/waterval. Een geluk dat onze boot stevig is en dat we niet omgeslagen zijn! Na de stroomversnellingen varen we verder. Nu komen we uit bij een heel bijzondere plek, iets waar Smetana heel erg trots op was. Wat zou het kunnen zijn? Waar denk je dat iemand trots op kan zijn in zijn vaderland? Luisteren: fragment 8.

We zijn in de Tsjechische hoofdstad Praag, de stad met de grote burcht waar de rivier heel erg breed is. De kinderen tekenen een stad met een burcht. Het is geen stad zoals we die nu kennen met auto's, bussen en veel winkels, maar een stad in 1874. Met een mooie grote brug over de rivier!

We stappen uit het bootje en blijven in de hoofdstad. De rivier gaat zonder ons verder. Hij stroomt de stad uit en het landschap in. De muziek wordt zachter. Let op, schrik niet aan het eind, als de componist een hele grote punt achter zijn muziekstuk zet!

Luisteren: fragment 9.

Waarschijnlijk hebben niet alle kinderen hun tekening af. U kunt ze nu de tijd geven om hun tekening af te maken. Tijdens het tekenen kunt u nog een keer naar *De Moldau* luisteren.

Nabespreken: Hang de tekeningen op in de klas. De kinderen kunnen kijken naar elkaars tekeningen en overeenkomsten en verschillen ontdekken.

Wat vonden de kinderen van het muziekstuk? Hadden ze de muziek al eens eerder gehoord? (De muziek is onder meer te horen in de reclame van Bar-le-Duc.)

Was het moeilijk om het verhaal te ontdekken?

Suggesties: Laat de kinderen in de speelzaal bewegen op de muziek van *De Moldau*.

Geef hen sjaals of lappen stof om de verschillende sferen uit te beelden.

Behalve individueel, kunt u er ook voor kiezen om de kinderen per groepje een tekening te laten maken.

Daarnaast kunt u met de hele klas de rivier schilderen op een rol behang.

Uitgeverij Gottmer heeft een serie witte boekjes met verhalen achter muziekstukken, zoals:

- *Het Carnaval der dieren* van Saint-Saëns
- *De Schilderijtentoonstelling* van Moessorgski
- *De Notenkraker* van Tsjaikovski
- *De Vuurvogel* van Stravinsky
- *Het Zwanenmeer* van Tsjaikovski
- *Peter en de Wolf* van Prokofjev